

BEFRI FORENINGSLIVET FOR BUREAUKRATISK BØVL

Kronik: Foreningslivet har afgørende betydning for danskernes liv og hverdag, men engagementet bliver i stigende grad udfordret af bureaukrati. Det er ikke det, foreningerne skal bruge tiden på.

Jeg husker tydeligt den forventningsfulde følelse af som barn at træde ind i sportshallen. Lyden af gummi-sko på halgulvet, den dér umiskendelige lugt af sportshal og høje engagerede stemmer. Glæden ved barn-dommens og ungdommens fællesskaber.

Det var den lokale idrætsforening, FIF i Fjerritslev, der for min familie blev indgangen til stærke og livs-varige venskaber. Jeg oplevede det stærke foreningsfællesskab såvel på banen, i hallen, i omklædnings-rummet som på bagsædet af forældres biler på vej til kampe og stævner. Det var her, jeg lærte, at selv om vi er forskellige, så kan vi sagtens spille på samme hold. Det har været med til at danne og forme mig som menneske.

Ligesom det har for så mange andre danskere.

Jeg tror på, at når først man har oplevet det stærke i fællesskabet, så bærer man det med sig videre.

Og nu er jeg som forælder med til at give foreningsværdierne videre til min søn, som i år er begyndt til fodbold. Det gør mig glad at tænke på, at han ikke blot kommer til at lære at spille fodbold – men endnu vigtigere: Kommer til at lære at være en del af et hold og et foreningsfællesskab.

Foreningsfællesskaberne er helt centrale i den danske kultur. Danmark er ikke bare et velfærdssamfund, men også et foreningssamfund.

De to forhold hænger i mine øjne tættere sammen, end vi måske ofte tænker.

Tager man de historiske briller på, er det ikke svært at se, hvor vigtig en rolle en række sociale bevægelser har spillet i udviklingen af vores samfund og vores værdier, lovgivning og institutioner. Det gælder for eksempel for højskolebevægelsen, andelsbevægelsen, arbejderbevægelsen, kvinderettighedsbevægelsen og miljøbevægelsen.

Vi har næsten alle med modermælken indtaget en solid dosis samarbejds-og lighedskultur. Og vi er sam-tidig blevet opflasket med en stor tillid til hinanden på tværs af sociale og geografiske skel – en tillid, som bestemt ikke er en selvfølge i alle lande. Vores foreningskultur er en del af vores folkesjæl.

Og den har formentlig haft betydning for, at vi har udviklet – og i dag så bredt bakker op om – velfærds-samfundet og den omfordeling, som den samfundsmodel indebærer.

Foreningskulturen er i mine øjne en del af rygraden i det danske samfund, og jeg tror på, at det er den, som har været med til at give Danmark en sammenhængskraft, som er få lande forundt. Her i landet taler vi om tingene og finder løsninger sammen. Derfor skal vi sikre, at foreningerne trives, så vi kan blive ved med at høste de mange fordele, som de både giver den enkelte og samfundet.

Jeg mener, at vi alle sammen har et ansvar for at få foreningerne til at trives. Staten, kommunerne, hoved-organisationerne og den enkelte frivillige eller træner bidrager alle sammen til at skabe værdifulde fælles-skaber i foreningerne. Jeg har også som kulturminister et ansvar for at bidrage til at skabe gode fællesska-ber i foreningerne, også ud over den økonomiske støtte, som Kulturministeriet giver til foreningerne.

Derfor skal vi lytte, når foreningerne beretter om en tiltagende mængde bureaukratisk bøvl og byrder. Derfor bad jeg tidligere på året alle foreninger, der havde lyst, om at hjælpe med at danne et overblik over de bureaukratiske benspænd.

Konkret har Kulturministeriet i foråret - i samarbejde med Danmarks Idrætsforbund, DGI, Dansk Firma-idræt, Dansk Ungdoms Fællesråd, Dansk Folkeoplysnings Samråd og KL - inviteret alle foreninger til at melde om deres udfordringer.

Dels via en spørgeskemaundersøgelse i organisationernes medlemsforeninger. Dels via en åben høring, hvor alle landets foreninger har kunnet indsende eksempler på bureaukratiske benspænd og forslag til løsninger. Derudover har Kulturministeriet foretaget en gennemgang af ministeriets lovgivning og regler, der har relevans for foreninger.

Og hvad har vi så fundet ud af? Der tegner sig et billede af, at mange foreningsaktive føler sig presset af bureaukratiske byrder. Hele 48 pct. af de i alt 2.470 adspurgte i spørgeskemaet svarer, at de oplever problemer med bureaukratiske byrder. Og af de 1.215 personer, der svarer, at de har gjort sig tanker om at stoppe som foreningsaktive inden for det seneste år, angiver 51 pct. for meget administrativt arbejde som en af årsagerne. Det er forstemmende høje tal, som viser, at vi er nødt til at gøre noget ved problemerne. Så det bliver lettere at engagere sig som frivillig i Foreningsdanmark.

Vores kortlægning har også vist, at de foreningsaktive oplever mange forskellige slags byrder. Udover større og specifikke administrative forpligtigelser, såsom opgaver knyttet til GDPR-og hvidvasklovgivning, peger de foreningsaktive på, at den samlede mængde af krav er svær at overskue og håndtere.

Når jeg selv besøger frivillige, er det den samme historie, jeg hører.

For nylig besøgte jeg en spejdergruppe på Amager, og også her blev jeg bekræftet i, at for megen administration tager energi ud af det store arbejde, de frivillige lægger.

Det går simpelthen ikke, at vores foreningsliv er så presset af bureaukratiske byrder, at de frivillige ildsjæle brænder ud og miste gnisten.

Vi skylder vores foreninger og alle de frivillige kræfter, der knokler løs, at tage et opgør med det administrative bøv. For hvis vi ikke gør, hvordan skal vi så lykkes med at danne næste generation af demokratiske medborgere, der lærer at samarbejde, møder mennesker, der ikke ligner dem selv, og bygge bro på tværs af forskellighed? Nogle af de byrder, som foreningerne har indrapporteret, er selvfølgelig velkendte og bliver nok svære at fjerne. Det gælder eksempelvis GDPR-reglerne, som er der af mange gode grunde, og som følger af EU-lovgivning. Men andre input er nye. Og det giver mig en tro på, at vi her kan finde nogle løsninger, som faktisk skaber bedre forhold for de frivillige. Det kan eksempelvis ske ved at ændre og fjerne regler og ved at vejlede bedre om, hvilke muligheder der allerede findes.

Jeg vil sætte fuld tryk på, at vi får skabt lettelser for foreningerne og de frivillige. Det kommer til at ske sammen med de aktører, der sidder med nøglerne til at løse problemerne – kommunerne, de ministerier, der har byrdeskabende lovgivning, og foreningslivets organisationer.

Der er allerede et arbejde i gang i Erhvervsministeriet for at lette livet for foreninger i forhold til hvidvaskreglerne. Og Indenrigsog Boligministeriet er i færd med at afsøge muligheden for at lave en samlet digital indgang for foreningers ansøgninger om events til kommuner. Vi skal videre af samme vej flere steder. For der skal findes løsninger.

Jeg har en tro på, at de tiltag, vi når frem til, skal gøre en reel forskel helt ude i den enkelte forening, for eksempel også i min barndoms forening, FIF Fjerritslev.

Vores tiltag skal kunne mærkes, så vi som samfund kan blive ved med at have et levende, stærkt og mangfoldigt foreningsliv med alle de positive virkninger, det skaber for både de enkelte aktive og for samfundet som kollektiv.

Foreningslivet er en afgørende del af vores nationale identitet og historie. Som kulturminister vil jeg kæmpe for, at foreningsfællesskaberne forbliver i midten af vores demokratiske samfundsmodel, så vi kan passe på tilliden, sammenhængskraften og glæden ved fællesskaber.

Udover større og specifikke administrative forpligtigelser, såsom opgaver knyttet til GDPR-og hvidvasklovgivning, peger de foreningsaktive på, at den samlede mængde af krav er svær at overskue og håndtere.